

Grenspalenroute

Dit is een zwerftocht langs oude grenspalen, geplaatst in 1757, die de scheiding aangeven tussen de gemeenten Arnhem en Ede. En een ontdekkingstocht door het verborgen land van de Hoge Veluwe. Deze wandeling vertelt u veel over de geschiedenis van het gebied. De prachtige natuur in dit rustige deel van het Park is verrassend. Zoals de beslotenheid van de bossen en de weidsheid van het Oud Reemster Veld. Het is een aantrekkelijk gebied voor wild, u komt onderweg veel sporen tegen. Ook veel vogels nestelen hier.

In het begin van de route komt u door een bosgebied met een grote verscheidenheid aan boomsoorten zoals lariks, grove den, beuk, fijnspar, douglasspar, acacia en berk. Vervolgens loopt u door een beukenlaan met oude en nieuw geplante bomen. Tijdens uw tocht komt u langs plaatsen waar nog sporen te zien zijn van menselijke bewoning uit eind 19e eeuw en een dijklichaam van een voormalig spoorlijntje uit de Tweede Wereldoorlog. Verder vindt u alle landschapstypes van de Hoge Veluwe met uitzondering van stuifzand en vennen.

Start: Kemperbergerweg, bocht Stadsdennen/Roggekamp. Zie het kaartje.

Lengte: 4,8 km

Duur: circa 1,5 uur

Bij de groene paal met 'Start Grenspalenroute' gaat u het karrenspoor op.

Bij de T-splitsing gaat u linksaf en even verderop houdt u rechts aan.

Links van het pad ziet u een bosje met voornamelijk grove den. Deze bosjes produceerden vroeger hout voor gebruik in de mijnbouw. Tevens ziet u hier een prachtig voorbeeld van natuurlijke verjonging van voornamelijk grove den en enige berk.

Aan het eind van het pad bij de T-splitsing linksaf.

In deze bomen rij van oude en soms verrotte beuken is een aantal grote ovaalvormige gaten te zien, gemaakt door de zwarte specht.

Kauwenfamilies 'kraken' deze nestopeningen voor eigen gebruik. De kleinere gaten zijn gemaakt door de grote bonte specht, maar ze worden ook gebruikt door spreeuwen, boomklevers en bonte vliegenvangers. De zwarte specht is een grote vogel. Het mannetje heeft een rode kap, het vrouwtje is alleen rood aan de nek.

De roffel van de grote bonte specht duurt ongeveer een seconde en dit kun je goed horen in het bos. Een specht vliegt meestal niet zo ver: hij gaat rustig van de ene boom naar de andere. Daarbij houdt hij telkens zijn vleugels even stil. De specht heeft een langzame, golvende vlucht.

Volg dit lange pad langs een dubbele rij beukenbomen, met deels oude en deels verjongde bomen.

U zult hier veel wildsporen op het pad zien, bijvoorbeeld van:

Das

Ver voor de tenen uitstekende nagels zijn typisch voor de das, vaak worden er maar 4 van de 5 afgedrukt. Lengte 4,5 -5 cm, gemeten zonder nagelafdrukken.

Wild zwijn

De bijklauwen van het wilde zwijn zijn vooral in een zachte bodem duidelijk zichtbaar. De prenten van een volwassen keiler (mannotjesvarken) zijn tot 12 cm lang.

Prent van een edelhert (ong. 1/2 ware grootte)

Loper van een hert

Loper van een hinde

Edelhert

Bijklauwen minder vaak zichtbaar. Twee langgerekte hoeven, lengte 6-12cm.

Ree

Lijkt op een edelhert, maar dan kleiner. Lengte 3-5 cm.

Na ongeveer 450 meter ziet u aan uw rechterhand de eerste grenspaal van deze route. In 1757 werden stenen palen geplaatst om de grens aan te geven tussen de gemeente Arnhem en Ede of zoals men het toen noemde: "Het setten van stene paelen op de Limit-Scheijding tusschen het landrostampt van Veluwe soo ver het ampt van Ede gaat en het Schependom van Arnhem".

De paal werd op een pol geplaatst. Een pol werd opgebouwd uit heideplaggen, met zand opgevuld en met plaggen afgedekt. Van Terlet tot de stadsgrens van Arnhem hebben twaalf grenspalen gestaan. De grenspalen hadden elk een naam, deze heet de Braspol. Binnen het raster van het park staan nog steeds drie grenspalen, waarvan er twee aan deze wandelroute staan.

Bij het vervolgen van het pad ziet u, waar het bos rechts ophoudt, een wildweide. Dit was ooit een weiland, behorend bij het boerderijtje dat Carel Alderink in 1866 op deze plaats bouwde. De contouren van de huisplaats zijn nog te herkennen aan het vierkant van oude houtwallen, oorspronkelijk beplant met allerlei struiken om het wild buiten te houden. Nu staan er alleen nog uitgegroeide eiken.

Midden op de weide bevinden zich de restanten van een oude waterput, nu afgezet met een houten hekje.

De Kröllers kochten het gebied in 1916 met als doel het uitbreiden van hun jachtterrein. Pas in 1926 werd de boerderij afgebroken.

Volg dit pad tot aan de kruising met het fietspad. Steek het fietspad over en vervolg uw route rechtdoor, ditmaal rechts van de dubbele bommenrij.

Rechts ligt het Oud-Reemsterveld, een voormalige zandverstuiving. De overbeweiding met schapen en het steken van plaggen voor de schaapskooi had tot gevolg dat het zand ging verstuiven. In het midden van de 19e eeuw bestond de Veluwe voor ruim de helft uit stuifzand. Links ligt een begroeide wal met berken, dit is het tracé van een spoorlijn, die tijdens de tweede wereldoorlog werd gebruikt ter bevoorrading van Fliegerhorst Deelen en de beroemde vluchtleidingsbunker Diogenes. Op het talud, met aan beide zijden een rij berken, lagen de bielzen voor deze bommenlijn, die in september 1941 in gebruik werd genomen. De spoorlijn liep van Wolfheze naar Deelen.

Blijf het pad volgen tot u voor u een weide ziet.

U ziet nu het raster rond het gebied waar de moeflons zich bevinden. Achter het raster ziet u ook de tweede grenspaal in deze route: de Middenpolspaal.

U loopt nu langs het Aalderinksveld. Op dit heideveld links van u is door af te plaggen de heide plaatselijk verjongd. Vroeger werden de plaggen met de hand gestoken met een plaggenschop, tegenwoordig gebeurt dit machinaal.

Bij de T-splitsing linksaf.

U bevindt zich nu op de Koningsweg. Koning-Stadhouder Willem III legde deze wegen tussen 1685 en 1700 aan voor de parforcejacht (hondenjacht). Twee van deze koningswegen liepen door het Park: van paleis het Loo naar Doorwerth en van de Ginkel naar 't Hof van Dieren. Ze kruisten elkaar dicht bij de zuidoostelijke punt van het Aalderinksveld. Er is maar weinig overgebleven van deze wegen. Op oude kaarten komen ze nog gedeeltelijk voor.

Neem na enkele meters het eerste pad rechts.

Nu komt u in een gedeelte van het Park waar veel nestkasten hangen. Deze zijn vooral bedoeld voor mezen, bonte vliegenvangers en gekraagde roodstaarten. Al jaren wordt hier vanuit de Universiteit wetenschappelijk onderzoek gedaan.

Bij de kruising rechtdoor en bij de volgende kruising linksaf.

U passeert een eikenbos. Vroeger werd looistof voor de leerlooierij gewonnen uit de schors van de eik. De eiken werden om de acht tot tien jaar gekapt. Maar door de komst van chemische middelen vond de schors geen aftrek meer. Alle telgen werden daarom gekapt, met uitzondering van een zogeheten 'spartelg'. Zo veranderde het eikenhakhout in een spartelgenbos.

Ga aan het einde van het pad, bij de T-splitsing linksaf. Bij de volgende T-splitsing rechtsaf.

U loopt nu op een opvallende holle weg. Dit is een schaapsdrift. De schapen werden langs deze wegen, aan de zijanten begroeid met eiken en vroeger ook braamstruiken, naar de heidevelden gedreven, om 's avonds weer terug te keren in de potstal. De mest uit de potstal, met heideplaggen vermengd, werd gebruikt om de akkers te bemesten.

U steekt het fietspad over en volgt de route Kemperberg lang/kort (afbeelding op de paaltjes: zwijn en korhoen)

Bij de kruising linksaf de weg op om terug te keren bij het beginpunt van de wandeling.

De route

